

INTRAREA ÎN NORMALITATE

MAȘINA DE SCRIS de Jean Cocteau • Teatrul Național din Timișoara • Data premierel: 20 octombrie 1990 • Regia: Dan Alecsandrescu • Scenografia: Emilia Jivanov • Distribuția: Vladimir Jurăscu (Fred), Miron Nețea (Didier), Nicu Mihoc (Pascal, Maxim), Larisa Stase Mureșan (Solange), Ana Serghie Ionescu (Margot), Simona Mutașcu (Domnișoara de la poștă).

TEROARE ȘI CREDINȚĂ de Michael Black • Teatrul Național din Timișoara • Data premierei: 21 octombrie 1990 • În românește de Alina Cadariu • Regia: Dan Alecsandrescu • Scenografia: Emilia Jivanov • Distribuția: Armand Calotă (Dr. Joseph Goebbels), Irene Flamann Catalina (Magda Goebbels), Nicu Mihoc (Hasek), Suzana Macovei (Liza Bardoff), Sandu Simionică (Pastorul Niemöller).

Deschiderea de stagii la Teatrul Național din Timișoara aduce cu sine promisiunea intrării în normalitate. Primele premiere ale noului an teatral - **Mașina de scris** (Jean Cocteau), **Teroare și credință** (Michael Black) - atrag publicul în sală, fapt ce dă un răspuns întrebărilor stîrnite și întreținute, anotimpuri la rînd, de marea sensibilității colective ce părea să nu se mai lase "amăgită" de țărnul aflat sub reflectoare. Spectacolul străzii, concurent serios, pusese în dificultate nu doar instituțiile timișorene, ci și trupe sosite din Italia ori Franța. Întoarcerea publicului înspre sala de teatru este, în consecință, unul dintre semnele bune, care se cuvin remarcate. Un altul: **premierea pe țară** a textului lui Black (la puțină vreme după premiera absolută, petrecută la Londra, în noiembrie 1989). Reprezentația aniversară Cocteau e o montare academică avînd în distribuție actori dintre cei mai cunoscuți - Vladimir

Jurăscu, Larisa Stase Mureșan, Miron Nețea - și unde talentul tînrului Nicu Mihoc găsește, în două ipostaze, prilej să-și înceapă drumul spre afirmare. **Teroare și credință** (Propaganda fide) rămîne, totuși, spectacolul în care ațut regizorul Dan Alecsandrescu cît și scenografa Emilia Jivanov își ating cota profesională reală, iar interpreții - experimentați sau aflîndu-se la momentul debutului scenic - evoluează concertat, astfel că individualitățile actoricești, atent reliefate, contribuie, măsură cu măsură, la unitatea de idee și de stil a reprezentației. Piesa englezului Michael Black și-a descoperit în Dan Alecsandrescu un regizor capabil să releve, cu forță expresivă, avertismentul consubstanțial textului. În universul spectacolului (ca și pentru dramaturg), referința istorică (la ascensiunea și căderea nazismului, în Europa) devine canavaua pe care se așază o fermă invitație la vigilență: piesa folosește personajul realității istorice (Goebbels, în speță), pentru a pune în ecuație dramatică sistemul totalitar, de oriunde și de oricînd. Reperul documentar e sesizabil, dar nu precumpănitor.

Cadrul scenografic (unic, și o recuzită mobilă) concretizează, cu precizia cu care Emilia Jivanov știe să o facă, starea de tensiune în scenă. Totul se petrece sub "oblăduirea" unui element emblematic (nazist), de la care iradiază o lumină vînată; totul se va mișca între două obiecte de mari dimensiuni (**amvonul și cușca** zăbreliță). Regizorul, la rîndu-i, e interesat de exactitatea relației dintre sensul replicii și imaginea teatrală, de percutanța acestora asupra spectatorului. Puternice în decupajul regizoral și interpretativ distincte, personajele montării lui Dan Alecsandrescu, fiind prinse în cercul unei întîmplări despre individ și putere, despre credință și demență (ș.a.m.d.), par să traverseze totodată spațiul unei teribile însingurări. Conotația regizorală dă adîncimi (existențiale, dacă vrem)

piesei, care își construiește discursul pe seama unor cupluri, inși dependenți unul de celălalt. Lumea guvernată de marii maeștri ai "minciunii perfecte" iese la suprafața scenei dintr-o trapă, prin care figura centrală (Goebbels) va dispărea, spre final. Eficiente, în context, aceste evidente semne privind destinul sistemelor de dictatură (sugerînd, desigur, și posibilitatea reînălțării lor în rama istoriei), soarta servilor de orice rang, închid între limite **acel lucru** ce ni se pare mai interesant și mai tulburător - și care decurge din **mișcarea internă a reprezentației** conduse de Dan Alecsandrescu: singurătatea fiecăruia înăuntrul cîmpului de tensiuni sporind parcă, devenind însuși motivul nevrozei și, mai ales, **urmarea** evenimentelor. Trei absolvenți ai Institutului din Tîrgu Mureș susțin, aici, partituri dificile, și trebuie spus deîndată că izbutesc un debut cu totul remarcabil. Moderni, ca expresivitate scenică, siguri, creînd personaje cu siluetă inconfundabilă - și cu biografie: Nicu Mihoc (Hasek - funcționarul perfect), Suzana Macovei (Liza Bardoff - vedeta filmului de propagandă), Armand Calotă - portretizînd nuanțat, dînd, în rolul cel mai dificil (dr. Goebbels) al montării, proba unei înzestrări deosebite și a maturității talentului său. În alte două roluri, bine închegate, plastice: Sandu Simionică (Pastorul Niemöller) și Irene Flamann Catalina (Magda Goebbels) - actori experimentați, în dialog fericit cu trupa tînră.

Următoarele titluri, pe afișul stagiunii, alcătuiesc un proiect care poate reține atenția: Vaclav Havel - **Garden Party** (regia Ștefănuț Iordănescu), O'Neill - **Lungul drum al zilei către noapte**, Claudiu Iordache - **Într-un Tomis întîrziat**, premieră pe țară (ambele spectacole în regia lui Emil Reus), Gogol - **Revizorul** (regia Laurian Oniga).

ANTOANETA C.IORDACHE